

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

57. An qui in statu peccati mortalis, & non jejunos sumit Eucharistiam, peccet duplici peccato in confessione explicando? Et de intervallo, quo infirmus post viaticum communicare possit, agitur. Ex ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

ant humanam; neque esse circumstantias ea lege prohibitas; sed ex natura rei resultare quod distinet rationi, & quod censetur res satis impia, ed ipso quod Ecclesia & fideles tunc colunt Christi passionem, vt in simili dicebamus supra, agentes de peccatis quibuldam in loco Sacro, etiam non essent prohibiti specialiter lege. Vide quæ ea de re diximus *sup. a. n. 652*, sed præteritum *num. 655*, potuisset quidem Ecclesia tunc non colere Passionem eo modo: Supposito vero quod colat eo modo, non potest apud prudentem estimationem non ceteri res illa grauis irreuerentia, sed hoc non est proprie loquendo contra aliquam diem sacrationem; quæ nulla est, iuxta dicta *num. 725*, vbi assignauimus disparitatem inter locum & tempus.

4. Hoc ipsum cernere licet in secundo exemplo eius, qui ab ipso altari, in quo celebrat, immediate iret ad fornicationem, quam merito putat Cardinalis grauissimam irreuerentiam, sed non video quod sit proprie irreuerentia sanctitatis diei, sed quia ex natura rei prudenti estimationi videtur grauis irreuerentia tanti Sacrificij & Sacramenti, itaque non Sanctitatem aliquam diei violat, sed Sacramento irreuerentiam censetur inferre. Quod etiam satis declarat exemplum quod affert de sollicitante Sacerdote penitentem ad turpia proxime post confessionem, quem Sacerdotem cogit legitimus index abiurare, vel de vehementi, vel de leui (prout res, & circumstantia postulant) propter suspitionem, quam secum affert eiusmodi scelus, sed hoc non pertinet ad sanctitatem temporis, aut diei; sed ad honorem Sacramenti, & ad præcauendum damnum, quod pronente posset, si eiusmodi malum impune serpat, solumque propinquitas aut similitas temporis, (sicut etiam loci deputati ad confessionem, vel simulationis quæ simulat quis se audire confessionem) seruit ad notandam & suspiciendam irreuerentiam, vel minus sinceram fidem sic peccantis absque vlla irreuerentia illata temporis aut loco tanquam rebus sacratis, cum possit esse locus sine vlla consecratione, sicut & tempus. Huc uenitque Dicastillus.

5. Itaque vel secundum principia Cardinalis Lugo, vel Dicastilli, dicendum est, si quis fornicaretur statim post Eucharistiam sumptam debere in confessione hanc irreuerentiam explicare. Et ita etiam præter Doctores citatos tenet Martinus de San Ioseph in *mon. confess. tom. 1. lib. 1. tract. 14. de Pœnit. n. 7*. vbi sic ait; *No ay obligacion de confessar la circunstancia de que se cometo el pecado en dia de Fiesta, porque esto ni muda especie, ni agrava notablemente dentro de la propria especie, porque en la fiesta no se quando se comete el pecado, aunque sea carnal, en Jueves, o Viernes Santo, o en el dia en que se confesso, o comulgó; saluo si en acabando de comulgar conociere carnalmente la amiga, o biziese comedia el dia del Viernes Santo, que en casos semejantes se pecaria grauissimamente contra la virtud de la Religion. Assi lo siento.* Ita ille.

RESOL. LVI.

An suscipiens Eucharistiam in peccato mortali, & qui facit in Quadragesima confessionem inualidam, committat duplex peccatum in confessione explicandum? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 35.

Ad hanc quæstionem respondet Petrus Fay *de pœnit. in addis. ad 3. part. D. Thomæ, q. 4. artic. 3. dist. vnica, concl. 2.* sic dubitabit aliquis, an sit

mens Eucharistiam in peccato mortali sine præuia confessione committat duplex peccatum mortale, vnum impenitentia contra præceptum confitendi ante communionem, aliud sacrilegij contra dignam susceptionem Eucharistia? Affirmant aliqui, & satis probabiliter propter violationem duplicis specialis præcepti, quæ contingit in casu posito; probabilius tamen opinor vnicum tantum esse sacrilegij contra dignam Sacramenti susceptionem. Et ratio est, quia vbi est vnum propter aliud, ibi est vnum tantum: sed qui non præmittit confessionem ante sumptionem Eucharistia, ideo tantum peccat, quia per illius omissionem indignè Sacramentum sumit, quod si sumere non deberet nequiquam confiteri teneretur, vt supponimus. Ita Fay, & ego hanc sententiam alibi etiam docui, & nouissime illam docet Turr. *de penitentia q. 6. art. 5. disput. 2. dub. 1.* Igitur cum duo præcepta simul occurrunt, & vnum obligat tantum ratione alterius; vt est in casu nostro, violatio vtriusque est vnicum solum peccatum; ideo dicendum quod si quis omittit confessionem, quando necessaria est solum ratione Eucharistia suscipienda: non peccat contra præceptum affirmatiuum confessionis, sed contra præceptum suscipiendi dignè Eucharistiam.

2. Ex his etiam sequitur, vt bene obseruat Fagundez *præc. 2. lib. 3. cap. 5. num. 8.* quod qui tempore præcepti Ecclesiastici in Quadragesima fecit confessionem inualidam, peccat contra præceptum diuinum de integritate confessionis, & contra præceptum Ecclesiæ annualis confessionis, & tamen vnum tantum peccatum committit; quia præceptum Ecclesiæ subordinatur præcepto diuino; sic etiam qui occidit clericum, peccat contra ius diuinum contentum in 5. præcepto Decalogi, & contra ius canonicum, & ius ciuile; & tamen vnum tantum peccatum homicidij, & sacrilegij committit; quia ius ciuile & ius canonicum in hac prohibitione subordinantur iuri naturali. Vide Henriquez *lib. 2. de pœnit. c. 5. n. 6.* Medinam *in p. 2. q. 109. art. 4. § tandem, concl. 3.* Sotum *in 4. dist. 18. q. 1. art. 4.* Caietanum *p. 2. q. 72. art. 6. ad 2.* & alios.

RESOL. LVII.

An qui in statu peccati mortalis, & non ieiunus sumit Eucharistiam, peccet duplici peccato in confessione explicando?

Et de intervallo, quo infirmus post Viaticum communicare possit, agitur. Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 195.

§. 1. Negatiuè respondeo; quia quamuis sumptio illa ex duobus titulis sit peccatum mortale, nempe & quia est transgressio illius præcepti positivi de non sumendo Eucharistiam, nisi ieiunus; & quia est transgressio præcepti naturalis diuini non sumendi Eucharistiam in statu mortali: nihilominus quia vterque iste titulus eodem modo opponitur Religioni, quia eodem modo est contra reuerentiam Sacramenti, ideo est idem specie peccatum; & etiam est idem numero, quia non est vnde malitia numero multiplicetur, quia materia est eadem numero, & non respiciens diuersa extrinseca, imò nullum, quia est absoluta nullum extrinsecum respiciens. Et hæc omnia docet in suo tract. de sacram. disput. 9. diff. 1. Gaspar Hurtado Theologus Societatis Iesv, quæ doctorum hominum in omni scientiarum genere merito emporium vocari potest. Verum hanc opinionem Hurtadi aliqui recentiores non admittunt, & præsertim inter illos noster P. D. Thomas de Afflicto, vir doctissimus, nam licet vtrumque peccatum opponatur

supra in tr. 3. Ref. 186. § 1. & in tom. 2. tr. 1. Ref. 149. §. Nota eua.

Alibi in Ref. not. præterite & signatet in Ref. 2.

Sup. hoc sup. in tr. 3. lege doctrinam. §. Obf. 10a. Refol. 186. & aliarum Ref. eius not.

eidem virtuti religionis, non tamen eodem modo illi opponuntur, cum diuersam materiam respiciant, & diuersam habeant deformitatem; nam accedere cum peccato mortali ad Eucharistiam, opponitur reuerentiae Sacramento debita quoad puritatem animae, quae puritas est dispositio necessaria ex iure naturali diuino. Accedere vero ad illam non ieiunium, opponitur reuerentiae debita, quo ad dispositionem corporalem, & non est dispositio necessaria ex iure naturali, & diuino. Adde quodd homicidium, furtum, contumelia eidem virtuti opponuntur, nempe iustitiae commutativae, & tamen differunt specie solum ob materiae diuersitatem nedum ex quocumque defectu.

Alibi in to. 2. Ref. 85. 86. 87. & in Ref. 77. §. Sed licet inter principium, & medium, a ver. nā post sex. & in Ref. 78 §. vlt. ad melium ver. Hae sententia.

2. Notandum est tamen hic obiter, quod ego alibi docui, posse infirmum periculosè agrotantem sumere Eucharistiam non ieiunium post intervallum sex dierum; imò adduxi Ludovicum de San Iuan, putantem sufficere intervallum trium dierum; nunc vero addam ea, quae praeter Armillam notat circa praesentem quaestionem Hurtado *vbi supra à dis. ficut. 16. in fine*, vbi sic ait: Doctores ferè omnes pro repetitione Eucharistiae sumendae ab infirmo periculosè agrotante non ieiunio, requirunt intervallum aliquorum dierum inter vnam, & alteram communionem; Tabiena intervallum sex dierum; Armilla vero nullum assignat, absque dubio credens, repeti posse quoties potest à sano ieiunio, quod in Concilio Constantiensi *sess. 13.* indicari videtur, dum excipit infirmos absque vlla limitatione, quo videtur indicare, toties posse ab illis non ieiunium sumi, quoties à sanis ieiunium. Ita Hurtado, vide me ipsum *in 3. pari. tract. 4. resol. 4. 4.* sed ego in casibus contingentibus libenter concederem infirmis, posse recipere iterum sacrum viaticum post intervallum trium, vel quatuor dierum.

RESOL. LVIII.

An qui non audit Missam in die Dominico, in quem incidit Festum alicuius Sancti, satisfaciatur dicendo in confessione se in die Festo semel Missae Sacramentum praetermississe?

Idem quaeritur, si eodem die duplici titulo ieiunandum sit.

Et idem est, si quis Festum violasset opere seruiti ratione duplici Festi occurrentis.

Et cursum inferatur, quod qui furatur rem Sacram de loco Sacro, satisfaciatur, si dicat, se furatum fuisse rem Sacram, nec opus est dicere de loco Sacro. Ex part. 1. tract. 7. Resol. 22.

Sup hoc in to. 4. tr. 6. Ref. 63. ex doctrina §. 1. & 2. & signa- ter §. 3.

§. 1. Negativè responderet Tannerus *in 2. 2. disp. 5. q. 6. dub. 2. n. 24.* Homobonus *de exam. Eccl. disp. 1. tract. 5. c. 12. q. 76.* Fabrus *de Panis. in 4. sent. disp. 17. q. vnic. disp. 2. 4. cap. 2. n. 36.* Navarrus *in Manuali. c. 1. n. 4.* Lopez *in instr. part. 1. c. 29.* Rodriquez *in summ. tom. 2. c. 23. n. 3.* Coninch *de Sacram. disp. 2. dub. 6. n. 47.* Reginaldus *in praxi. to. 1. lib. 6. c. 4. n. 129.* & alij, qui putant, in tali casu non sufficere, si penitens dicat: Omisi Sacrum in die Dominico, sed opus est dicere, in illo die Dominico incidisse, v.g. festum D. Ioannis Baptistae.

2. Sed contrariam sententiam puto esse probabiliorem, quam tuentur, & docent Vasquez *in 3. p. tom. 4. q. 9. 1. art. 1. dub. 4. num. 9.* Nugnus *in addit. ad 3. part. quaest. 9. art. 2. dub. 3.* Henriquez *lib. 5. c. 5. n. 6.* Glossa, *lit. B.* Sancius *disput. 1. 1. num. 17.* Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 9. disput. 1. 6. num. 6.* vbi sic ait: [Hinc deducitur pro materia de Penitentia, dum obligat praecipuum audiendi Sacrum, aut abstinendi

à servilibus, ratione duplici Festi concurrentis, vt si Festum incidat in die Dominica; aut ieiunij, ratione vigiliae incidentis quatuor anni Temporibus, aut Quadragesimae, vnicam esse malitiam, praecipuum illud transgredi; atque ita sufficenter fateri dicentem, se ieiunium, aut Festum violasse. Idem docet etiam Ledesma *in sum. to. 1. de Pen. c. 19. concl. 6.* Megala *in 1. p. lib. 1. c. 16. n. 5.* Sa verb. *Confessio, §. quidam putant.* Et hanc sententiam magis in praxi esse vltu receptam, testatur Homobonus *de exam. Eccl. part. 1. tr. 5. c. 12. q. 76.*

3. Vnde ex his inferitur, quod qui furatur rem Sacram de loco sacro, satisfaciatur, si in Confessione dicat, se furatum fuisse rem sacram: nec opus est dicere de loco sacro, quia vtraque illa circumstantia ad eandem rationem formalem virtutis religionis spectat. Ergo, &c. Et ita docet Fagundez *Præcept. 2. lib. 4. cap. 5. num. 2. 1. in fine.*

RESOL. LIX.

An si quis omisit, v.g. Sacrum propter studium, teneatur explicare in confessione hanc circumstantiam: Ex part. 1. tract. 7. Ref. 62.

§. 1. Affirmativè responderet Zumel *in p. 2. q. 7. 1. art. 5. disp. 4.* qui citat Gandavensem, Gabriellem, Riccardum: putat igitur in tali casu, studium, ex cuius affectu omittitur Sacrum, in die festo, esse peccatum specie, ac numero distinctum ab ipso peccato omissionis, ac proinde distinctè in Confessione explicandum.

2. Sed ego contrariam sententiam sustinendam esse puto, quam docent Valentia, Medina, Azorius, & Vasquez, quos citat, & sequitur Tannerus *in part. 2. disp. 4. q. 4. dub. 2. n. 15. & 20.* Et ratio est: quia voluntas ipsa omittendi, atque etiam actus ille ex se malus cuius affectu inordinato omittitur aliquid praecipuum, per se, ac formaliter loquendo, nec specie, nec numero distincta sunt peccata à subsequente omissione, ac proinde, nec distinctè in confessione apertenda sunt. Actus enim ille idè malus est, quia ordinatur per modum causae, siue mediij, ad consummandum omissionis peccatum: sed in genere moris vnum peccatum numero censetur actus consummatus peccati, & ceteri, qui ad ipsam consummationem ordinantur, si aliunde mali non sunt; ergo, &c. Igitur absolute dicendum, quod actus, qui est causa omissionis, si per se alioqui malus non sit, non est peccatum specie, vel numero distinctum à subsequente omissione.

RESOL. LX.

An actus, qui est causa omissionis culpabilis sit peccatum distinctum ab ipsa omissione?

Et an actus, qui sunt ab operante post propositum omittendi praecipuum; vt si quis, v.g. proponeret omittendi Missam propter pigritiam, vel aliam causam, & postea tempore celebrationis Missae domi studeat, aut ambularet, an, inquam, hi actus dicantur causa omissionis Missae, & consequenter sint peccata? Ex part. 3. tractat. 6. & Misc. 2. Resolut. 8.

§. 1. Vt si quis ita studio sit intentus, vt relinquat audire Missam, an istud studium sit in seipso peccatum, & contineat in se deformitatem distinctam à malitia omissionis Missae? Negativè respondet cum Vasquez *in part. 2. disp. 93. c. 3. n. 10.* Beccano *p. 2. Theol. scholast. tr. 2. c. 3. q. 5.* & aliis. Dico igitur tam voluntatem expresse omittendi, quam opus, quod